

SANOMALEHTEÄ AKTIIVISESTI LUKEVAT NUORET PÄRJÄSIVÄT PISA:SSA

Sanomalehtien lukemisaktiivisuus ja lukutaito.

PISA 2009.



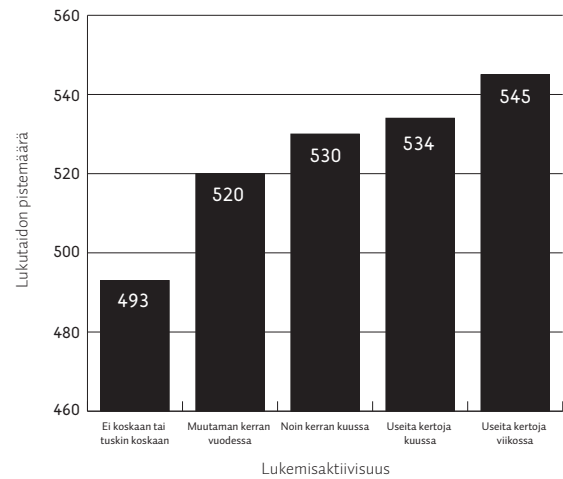
sanomalehtien liitto

Sanomalehteä useita kertoja viikossa lukevat suomalaisnuoret menestyivät kansainvälisessä PISA-tutkimuksessa paremmin kuin harvemmin lukevat nuoret. Tämä selviää PISA-aineiston pohjalta tehdystä ”Sanomalehden lukemisaktiivisuus ja lukutaito” -jatkotutkimuksesta. Tutkimuksen on toteuttanut Jyväskylän yliopisto Sanomalehtien Liiton toimeksiannosta. PISA:ssa mitattavaa osaamista pidetään tärkeänä nyky-yhteiskunnassa sekä tulevaisuuden jatko-opinnoissa että työelämässä pärjäämisen kannalta.

Vuonna 2009 oppilaiden osaamista arvioitiin PISA:ssa kolmella alueella: lukutaidossa sekä matematiikan ja luonnontieteiden osaamisessa. Kaikkien kolmen alueen kokeissa aktiivisesti sanomalehteä lukevat nuoret menestyivät merkittävästi paremmin kuin harvemmin lukevat ja ei koskaan lukevat (kuviot 1, 2 ja 3). Aktiivilukijoiden ja kaikkein passiivisimpien lukijoiden koepistemäärien ero lukutaidossa oli niin merkittävä, että se vastaa laskennallisesti lähes 1,5 kouluvuoden edistystä.

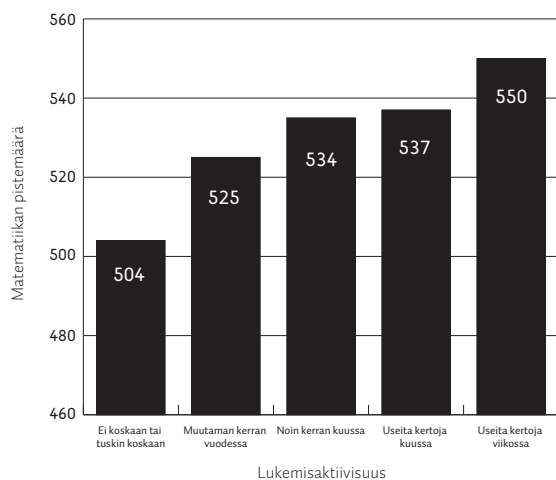
KUVIO 1. LUKUKOKEIDEN TULOKSET SANOMALEHTIEN

LUKEMISAKTIIVISUUDEN MUKAAN.



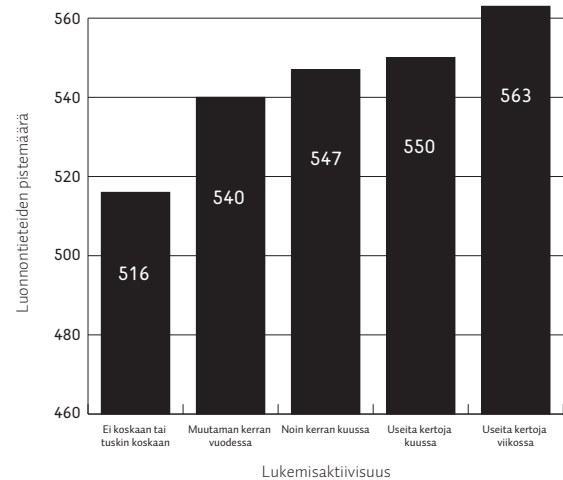
KUVIO 2. MATEMATIIKAN KOETULOKSET SANOMALEHTIEN

LUKEMISAKTIIVISUUDEN MUKAAN.



KUVIO 3. LUONNONTIETEIDEN KOETULOKSET

SANOMALEHTIEN LUKEMISAKTIIVISUUDEN MUKAAN.

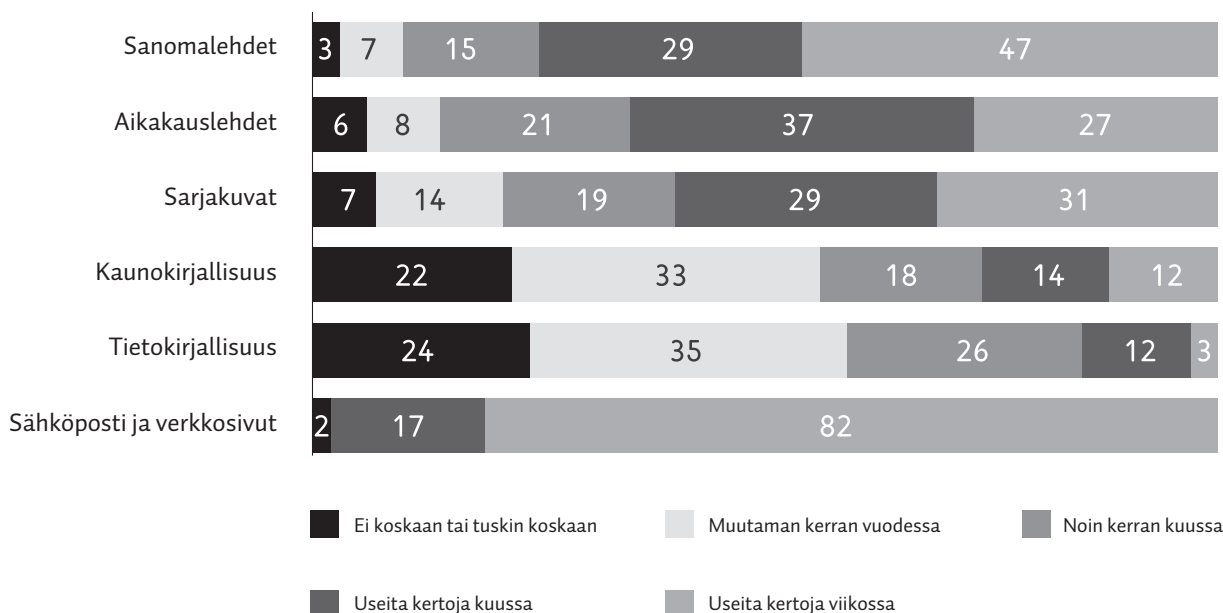


Sanomalehti oli nuorille tärkein painettu media. 47 prosenttia 15-vuotiaista ilmoitti lukevansa painettua sanomalehteä useita kertoja viikossa (kuvio 4).

Edellisen tutkimuksen jälkeen sanomalehden lukemisen tapa on muuttunut, ja lehteä luetaan entistä enemmän sähköisesti, mutta tätä ei uusimmassa PISA-tutkimuksessa huomioitu. Oppilaan sukupuoli, kiinnostus lukemiseen ja perheen sosioekonominen tausta ovat uusimman PISA:n mukaan sanomalehden lukemista merkitsevämpiä selityksiä lukutaidolle. Sanomalehden lukemisen ja lukutaidon välillä ei ollut samanlaisia tilastollisesti merkitsevää yhteyttä kuin vuonna 2006 julkaistussa jatkotutkimuksessa.

– Yhteys sanomalehden lukemisen ja lukutaidon välillä on epäilemättä yhä olemassa, mutta nyt sanomalehtien lukeminen on entistä enemmän yhteydessä lukijoiden hyväosaaisuuteen. Sosioekonominen tausta selittää osan sanomalehtien lukemisaktiivisuudesta ja myös lukutaidosta. Täytyy myös huomata, että tutkimuksessa tarkasteltiin vain painetun lehden lukemista suhteessa lukutaitoon eikä huomioitu sitä, että nuorten lukeminen on siirtymässä osin verkkoon, summaa yliopistonlehtori Sari Sulkunen Jyväskylän yliopistosta.

KUVIO 4. ERI MEDIOIDEN LUKEMISAKTIIVISUUDEN VERTAILU.



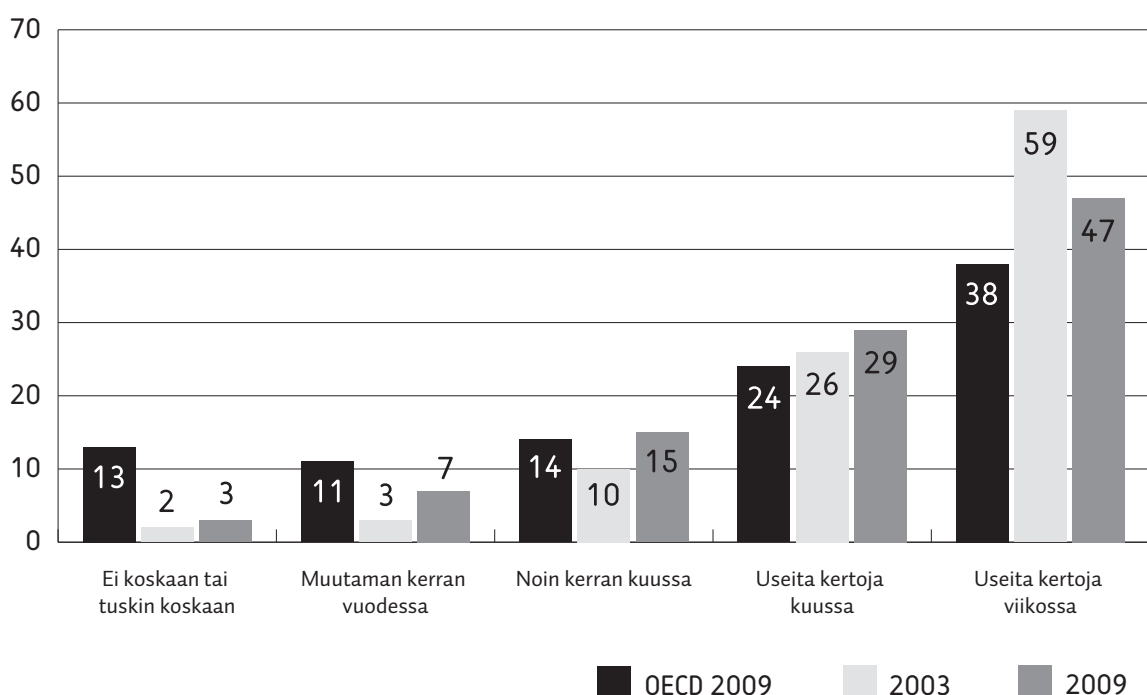
Vaikka suomalaisnuorten painetun sanomalehden lukeminen on vähentynyt, maassamme luetaan sanomalehteä edelleen säännöllisemmin kuin OECD-maissa keskimäärin (kuvio 5). Kodin kulttuuritausta näytti vaikuttavan sanomalehtien lukemisaktiivisuuteen jonkin verran (kuvio 6). Myös vanhempien koulutustaustalla oli vaikutusta. Sillä, asuiko oppilas maaseudulla vai kaupungissa, ei ollut merkittävää yhteyttä sanomalehtien lukemisaktiivisuuteen. Sen sijaan maantieteellisesti tarkasteltuna aktiivisimmin lehteä luettiin Itä- ja Länsi-Suomessa ja muuta maata vähemmän Uudellamaalla.

– On huomionarvoista, että sanomalehtien aktiivisessa lukemisessa kiteytyy hyväosaisuus. Sanomalehtikään ei onnistu saavuttamaan ilmapiiriltään kaikkein passiivisimpia ja vähiten kulttuuria arvostavia perheitä ja niiden nuoria. Sanomalehtien lukemisen juurruttaminen osaksi näiden perheiden ja nuorten arkea on haasteellista, Sulkunen huomauttaa.

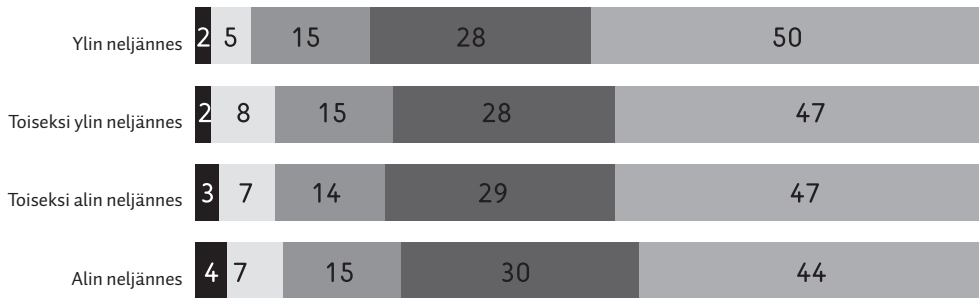
Maailmanlaajuisista huomiota herättäneet PISA-tutkimukset ovat OECD:n alullepanemia. Suomalaisnuoret ovat menestyneet tässä 15-vuotiaiden lukutaidon, matematiikan ja luonnontieteiden osaamista mittaavassa kokeessa erinomaisesti. Vuosina 2000 ja 2003 suomalaiset lukivat OECD-maiden nuorista parhaiten, vuonna 2006 sijoitus oli toinen, ja viimeisimmässä lukutaitotutkimuksessa vuonna 2009 suomalaisnuorten osaamistaso oli kaikkien 65 osallistujamaan joukossa kolmanneksi korkein. Myös matematiikassa ja luonnontieteissä suomalaisten osaaminen on ollut OECD-maiden kärkitasoa jokaisella tutkimuskerralla.

KUVIO 5. NUORTEN SANOMALEHTIEN LUKEMISAKTIIVISUUS

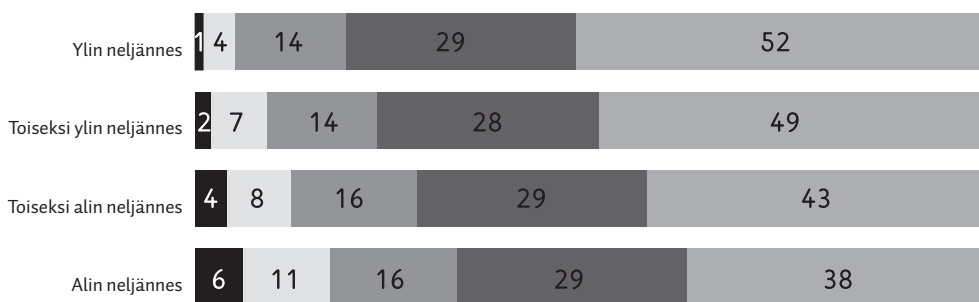
VUOSINA 2003 JA 2009 SUOMESSA JA VUONNA 2009 OECD-MAISSA KESKIMÄÄRIN.



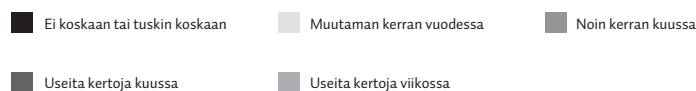
SOSIOEKONOMINEN TAUSTA



KODIN KULTTUURITAUSTA



VANHEMPIEN KOULUTUSTAUSTA



LISÄTIETOJA

Yhteyspäällikkö Jonna Tolonen
 sanomalehti opetuksessa ja nuoret lukijat -toiminta
 Sanomalehtien Liitto
 jonna.tolonen@sanomalehdet.fi
 p. 09 2287 7314

Liittojohtaja Jukka Holmberg
 Sanomalehtien Liitto
 jukka.holmberg@sanomalehdet.fi
 p. 040 735 1690

Tutkimuksen toteutukseen ja tuloksiin liittyvät kysymykset:

Yliopistonlehtori Sari Sulkunen
 Jyväskylän yliopisto
 sari.sulkunen@jyu.fi
 p. 040 805 3246